

Svenska Fångvårdssällskapets 2dra årsmöte 17.—18. Juni 1908.

Svenska Fångvårdssällskapet stiftedes som tidligere i Tidsskriftet omtalt*) i Aaret 1907 og har med det Møde, som her skal omhandles, holdt sit første egentlige Forhandlingsmøde. Trods det forskellige Navn svarer Selskabet ganske til, hvad der i Norge og Danmark er kaldet Kriminalistforeninger, og optager saaledes ogsaa Medlemmer udenfor Fængselsmændenes Kreds. Naar man betragter de behandlede Æmner, viser det sig ogsaa, at disse alle tidligere ere behandlede baade i den norske og den danske Kriminalistforening, alene med Undtagelse af Spørgsmaalet om Bødestrafens Ordning, der ikke er behandlet i den norske Forening. Man kan derfor ikke andet end drage et Suk over, at den store Lighed i de skandinaviske Landes Forhold og Udvikling, som ogsaa paa dette Punkt viser sig, ikke har medført, at man forener sig i frugtbart Samarbejde for de fælles Opgaver i Stedet for at splitte Kræfterne ved særskilte Forhandlinger, og man maa haabe, at det Tidspunkt snart maa komme, da de 3 Kriminalistforeninger kan holde regelmæssige Fællesmøder i Lighed med den for tidlig afdøde Nordisk Penitentiærforening**).

Hvad de behandlede Æmner i øvrigt angaar, da skal der om det første, af Doktor *Alfred Petré*n indledede Spørgs-

*) Bd. 31. S. 34 ff.

**) Jfr. Tidsskriftet Bd. 21. S. 200 ff.

maal: »*Om behovet af fængelsehospital*«, d. v. s. om Foranstaltninger overfor sindssyge Forbrydere og forbryderske Sindssyge, ikke tales videre, da dette Spørgsmaals Stilling i Sverrig indgaaende behandles andetsteds i dette Hefte.

Generaldirektør *Wieselgren* holdt derefter et Foredrag — desværre uden efterfølgende Diskussion — »*om reaktionära sträfvanden i fråga om vårt straff- och fångvårdssystem*«, hvormed sigtes til Forslagene om Indførelse af Pryglestraffen og Arbejde i Fællesskab, navnlig ved Agerbrug, samt Indretning af Kolonier for løsladte Fanger. I en historisk Oversigt paapeges det, hvorledes den fremskridende Udvikling har arbejdet sig bort fra de umiddelbart pinefulde og afskrækkende Straffe og fra det fordærvelige Fællesskab i Straffebehandlingen, der i Sverrig fik sit Grundskud ved Loven af 29 Juli 1892, og Generaldirektøren har vistnok blandt Nordens Fængselsmænd væsentlig kun Tilhængere i sit Angreb paa Pryglestraffen og i sit Forsvar for Cellesystemet, som vel Ingen ønsker helt afskaffet, men kun underkastet Begrænsninger, navnlig af Hensyn til Ønsket om at give Fangerne mere Friluftsarbejde. Det er ogsaa — som i Foredraget fremhævet — udenfor al Tvivl, at det i Preussen endnu i ret stort Omfang forekommende Fællesskab langt fra skyldes principielle Grunde, men ganske simpelt Mangel paa tilstrækkelig mange Celler, skønt disses Antal hvert eneste Aar forøges ved Opførelse af store og kostbare ny Cellefængsler og Ombygning af ældre Fængsler efter Cellesystemet. Det er derfor ogsaa paa sin Plads, naar den Formaning fremsættes, som vi ogsaa i Danmark trænger haardt til: »Å andra sidan måste vi emellertid akta oss för den vanliga uppfattningen, att ett stort folk bör ha allting bättre än det lilla folket, hvordan detta blott har att efterfölja det förra. Det är långt ifrån så. Och särskildt i fråga om fångvården hos oss och i utlandet gäller den icke«.

Naar der i Foredraget til Fordel for det i Sverrig raadende Straffesystem anføres en Statistik over Recidivet i de forskellige Lande, kan dennes Beviskraft derimod ikke uden

videre anerkendes, da der som bekendt gives mange forskellige Metoder for Recidiv-Statistik, og det aldeles ikke kan sés, om den samme er fulgt overalt.

For at belyse denne Indvending nærmere skal blot nævnes følgende: For Danmarks Vedkommende angives i Foredraget paa Grundlag af den officielle Statistik*) Recidivprocenten til 66,24 for Aarene 1895—1905, idet nemlig 414 af de i Aaret 1895 løsladte 625 Strafarbejdsfanger i Løbet af 10-Aaret er faldne tilbage. Samme Statistik oplyser imidlertid, at disse 414 Tilbagefald samle sig paa 243 Individer, hvorved Recidivprocenten reduceres til $243:625 = 39,0$, og samme Statistik oplyser endvidere, at Recidivprocenten i 10-Aaret for de i 1895 efter 1ste Strafarbejdsstraf løsladte Individer kun var 29,8. Denne sidste Procent er jo den, der efter den rationelle og nu i Theorien almindelig anerkendte Købnerske Methode, første Gang fremsat paa Kriminalistkongressen i Paris 1893, giver den eneste virkelige Prøvesten for Straffens Virkning, men de to andre Beregningsmaader, navnlig den første, ganske upaalidelige, anvendes ikke sjelden endnu foruden flere andre Metoder, og der er ikke Tvivl om, at de i Foredraget anførte overraskende Resultater kun skyldes Methodernes Forskellighed. Exempelvis skal yderligere nævnes, at Preussens kolossale Recidivprocent (89,61 for Mænd og 83,92 for Kvinder) hidrører fra, at Procenten, som det paa Kildestedet**) tydelig kan sés, er beregnet efter den antikverede og misvisende, men under store Forhold ubetinget nemmeste Methode, nemlig at undersøge, hvor mange af alle de i Strafanstalterne indsatte Personer der tidligere overhovedet har været straffede, uden Hensyn til Straffens Art eller Grad. Preussens Straffesystem kan derfor paa ingen Maade fordømmes paa dette Grund-

*) Beretning om Strafanstalterne i Danmark 1905—06 Side 7—8

**) Statistik der zum Ressort des königlich Preussischen Ministerium des Inneren gehörenden Strafanstalten und Gefängnisse für das Rechnungsjahr 1905 Side XX.

I a g, lige saa lidt som det i Sverrige anvendte Straffesystems Fortrinlighed — dette iøvrigt ganske ufortalt — kan anses for godtgjort, ved den i Foredraget anførte lave Recidivprocent (35,1—35,93),*) der er beregnet paa en helt anden Maade end de ovenfor nævnte Procenter, idet det nemlig er Procenten af de n y i n d s a t t e Strafarbejdsfanger, der tidligere har været straffede med S t r a f a r b e j d e.

Undersøgelsen af, efter hvilke Metoder de i Foredraget nævnte Recidivprocenter er beregnede, skal ikke her udføres videre, da det anførte formentlig maa være tilstrækkeligt til at godtgøre, at Metoderne har været s a a forskellige, at der ikke kan være Tale om at bygge noget som helst paa en Sammenligning mellem Tallene fra de forskellige Lande.

»*Om lösdrijfvares behandling*« holdt Direktøren for Svartsjö Tvangsarbejdsanstalt, Kaptajn G. Reutercrona, det indledende Foredrag i særdeles liberal Aand, og der udviklede sig en livlig Diskussion om forskellige Punkter, saaledes om Minimumstiden for Tvangsarbejde, der af nogle ønskedes sat til 3 Maaneder, af andre til 1 Aar, om Ønskeligheden af Fangernes Anvendelse til Landarbejde, om Tvangsarbejdets Idømmelse ad administrativ eller juridicel Vej m. m., uden at man dog naede til Vedtagelse af nogen Resolution. Hele Diskussionen vilde vistnok have faaet en fastere Basis, og de uenige Parter vilde have kunnet faa Ret hver indenfor sine Grændser, hvis man var gaaet mere ind paa Slotspræst A. Wiréns Fordring om en skarpere Gruppering af de højst forskelligartede Individuer, der betegnes som lösdrifvare.

»*Tankar med anledning af fängelseväsendets föreslagna omorganisering*«, indledet af Slotspræst A. Wirén, sigtede navnlig paa en stærkere Centralisation af Fængelsvæsenets Bestyrelse, dettes Unddragelse fra de kommunale Autoriteter, de smaa Fængsels Nedlæggelse og Opførelse af større

*) Fångvården 1906 Side IV.

og mere tidssvarende Fængsler, Gennemførelse af en individualiserende Fangebehandling samt grundig theoretisk og praktisk Fagdannelse for alle Funktionærer, baade over- og underordnede m. m., hvorom det ønskes overdraget en særlig Komité, bestaaende af en Fængselsdirektor, en Præst, en Læge og en underordnet Tjenestemand, at gøre detailleret Forslag. Af den Diskussion, som herom udviklede sig, var en hel Del af ret speciel Natur. Med Hensyn til det ønskelige i Fængselsvæsenets Centralisation under Statens Styrelse herskede i Principet Enighed, dog saaledes at Varetægtsfængslerne væsentlig af praktiske, historiske Grunde antoges at maatte vedblive at være kommunale. Denne Reform er som bekendt indført i Norge og slaar ogsaa paa Dagsordenen i Danmark.

»Bötesstraffet och dess tillämpning« indledes af Direktør G. Asplund. Alle er naturligvis enige om, at man bør stræbe hen til, at Bøderne betales i saa stort Omfang som mulig. Bødens Størrelse bør derfor afpasses efter Vedkommendes Betalingsevne, afdragsvis Betaling bør indrømmes, og ubetalte Bøder bør kunne inddrives, naar Omstændighederne tillade det, saa at den Urimelighed undgaas, at Folk møde til Afsoning med mange flere Penge i Lommen, end Bøden andrager. For at faa saa mange Bøder betalte som mulig maa imidlertid ogsaa Afsoningen gøres mindre behagelig, og det er navnlig paa dette Punkt, at Vanskelighederne vise sig. Alle er enige om, at Afsoningen bør foregaa i Enkelteceller, men slutter Resolutionen i øvrigt: »Då förhandenvarande cellförhållanden ej medgifva bötesstrafftidens förlängning, torde viss form af straffskärpning för bötesfångar böra införas, dock ej improduktivt arbete, ej fängelse vid indskränkt kost, utan hellre hårdt natlläger under visst antal dagar i början af strafftiden«.

Man ansér altsaa i Principet Straffetidens Forlængelse for det hensigtsmæssigste, men da man ikke har Celler nok til dette, anbefaler man at lade sig nøje med at skærpe Straffen med nogle Dages haardt Natteleje i Straffetidens Begyn-

delse. Dette vil man sikkert ikke faa noget Udbytte af. Det eneste, som virker, er Tidens Længde, som bl. a. i mange Tilfælde vil hidføre Betaling, fordi det ligefrem ikke kan betale sig at afsone; om Afsonerne derimod har det lidt mere eller mindre behageligt med Hensyn til Kost eller Natteleje, bryder de sig ikke stort om, naar det blot ikke varer for længe, i hvilken Henseende Beviset kan hentes fra Danmark, forsaavidt Afsoning med Fængsel paa Vand og Brød angaar. Denne Afsoningsmaade havde nemlig fra 1866 været den overvejende almindelige i Henhold til Afsonernes fri Valg, men ved Lov af 1 April 1905 blev den afskaffet, og i Stedet derfor indførtes som undtagelsesfri Regel Afsoning med 5—6 Gange saa lang Tids simpelt Fængsel, saaledes at de første 40 Kr. afsones med 4 Kr. daglig, de næste 60 Kr. med 6 Kr. og det resterende Beløb med 10 Kr. daglig, og Virkningen heraf*) har strax i 1906 vist sig derved, at Bøderne nu i det hele taget betales i 10 % flere Tilfælde end tidligere og Bøderne fra 5—50 Kr., særlig betragtede, i 18 % flere Tilfælde end før, Resultater, der sandsynligvis vil vise sig gunstigere og gunstigere, jo mere Loven bliver bekendt. En lignende Virkning af Afsoningstidens Forlængelse har iøvrigt ogsaa strax umiskendelig vist sig, efterat Lov af 27 Maj 1908 har indført Alimentationsbidrags Afsoning med Fængsel paa sædvanlig Fangekost i Stedet for det tidligere Fængsel paa Vand og Brød, om end det endnu ikke er talmæssig konstateret.

Iøvrigt har Direktør *K. Blomquist* sikkert Ret i sin Bemærkning om, at der tiltrænges Lovbestemmelser om hensigtsmæssige Foranstaltninger overfor kroniske Alkoholister, hvorved Fængslerne vil befri for den vældige Skare af »fylleribötessittare«.

Efter et interessant, indledende Foredrag af Direktør *K. Blomquist* om »Ungdomsskydd«, vedtoges nedenstaaende af ham foreslaaede Resolution paa Grund af den fremskredne Tid uden Diskussion:

*) Se nærmere Tidsskriftet Bd. 30, Side 75 ff.

1. Vid behandlingen af unge forbryttere måste de juridiske synpunkter skjutes så i baggrunden, att hela behandlingen präglas af förebyggande och pedagogisk karaktär.

2. Före 15 år familjefostran, därefter anstaltsfostran, i båda fallen ledd af fullt lämpliga, sin uppgift hängifna personer.

3. Alla kortare frihetsstraff för brottslig ungdom förkastliga. De unge i behof af fysisk och psykisk regeneration. Erfarenheten visar, att genom en längre tids fostran ligapojkar, farliga eller skadliga samhällselement, kunna omskapas till i socialt afseende dugliga individer.

4. Några grundsatser: fackinsikt i ungdomsvård erforderlig för domaren, läkares utlåtande i flera fall nödvändigt, snabb procedur, ej samma form för de unges som de äldres rannsaking och dom, hvarje medborgare rätt att anmäla vårdbehöfvande ungdom, öfvervakningssystemet infördt, likaså villkorlig dom och villkorlig utskrifning från anstalten.

Hvis en Diskussion havde fundet Sted vilde maaske Punkt 2 have faaet en mindre apodiktisk Form — der gives sikkert i Sverrige som i Danmark adskillige Drengue under 15 Aar, der er ganske umulige for Familieopfostring.

Et varmhjertet Indledningsforedrag af Fængselspræst *K. Ernberg om »Vård och behandling af frigifna fånger«* motive-rede den nedenfor gengivne Resolution, hvortil sluttede sig en kort Diskussion mellem Regimentspastor Mollstadius og Generaldirektør Wieselgren om Arbejdskolonier for løsladte Fanger, der af Generaldirektøren angrebes ud fra det Udgangspunkt, at man ved saadanne Kolonier førte de Personer sammen, som man i Fængslerne ved Cellesystemet just søgte at holde fra hinanden. Dette er naturligvis rigtigt, men Betænelighederne ved at føre dem sammen ude i Livet er dog ikke saa stor som i Fængslerne, naar man anvender den behørig Kritik med Hensyn til, hvilke af de

løsladte Fanger man anbringer i Kolonier, saaledes at det kun bliver dem, om hvem man tør sige, at de i alt Fald har gode Forsætter og ikke positivt vil ødelægge Livet i Kolonien.

Resolutionen var saalydende:

1. Uppfostringsprincippet bør få sin tillämpning i skyddsverksamheten för frigifna.

2. Skyddsverksamheten för frigifna fångar bör blifva en statens, kyrkans och kommunens, icke *blott* den enskilda välgörenhetens angelägenhet.

3. Skyddsverksamheten bör förberedas redan under strafftiden, och fångelsernas funktionärer, särskildt direktör och pastor, böra betrakta densamma såsom en viktig angelägenhet.

4. En ändamålsenligare och bättre organisation af samt verksammare samarbete mellan skyddsföreningarne.

5. Önskvärdt vore, att i större städer en arbetsbyrå för frigifna upprättades, helst i anslutning till någon allmän platsbyrå. För icke kroppsarbetande frigifna bör möjligen här i Stockholm upprättas en skrifbyrå, där tillfälligt arbete kan sådana beredas.

6. Vårdareinstitutionen bör införas.

7. Skyddsföreningarne böra mera än hittills taga vård om fångarnes familjer och detta framför allt under själva fångelsetiden.

8. Fånges andel i arbetsförtjänsten, som nu öfverlämnas för den frigifnes räkning till vederbörande polismyndighet, bör i stället lämnas till den skyddsförening, som åtagit sig vården af den frigifne.

9. Utvidgning och organisation af skyddsverksamheten för kvinnliga frigifna.

I det hele taget kan man kun lykønske de svenske Fængselsmænd til de gode Varsler for Foreningens Fremtid, som dette første Møde indeholdt.

S. G.